

ROZBOJ (51) *sb m*

Pierwsze o jasne; -bój; -boj- (6), -bój- [może błqd] (1); -boj- : -bój- SarnStat (2:1).

sg N rozbój (8). ♦ G rozboju (3). ♦ D rozbojowi (1). ♦ A rozbój (9). ♦ I rozbojem (7); -em (4), - (e)m (3). ♦ L rozboju (5). ♦ pl N rozboje (4). ♦ G rozboj(o)w (6). ♦ D rozboj(o)m (2). ♦ A rozboje (6).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Napad rabunkowy; latrocinium Modrz, Cn; depraeditio JanStat; aggressura, direptus, grassatio Cn (51): BielŻyw nlb 12; Wthenze czałch nathem rozboyv wzyetho my wołz łtrzema konymy. LibLeg 11/156v, 11/155; LibMal 1553/177; Dopułzcząłz też łotrom rozboiow/ kthore by łacno wykorzenił gdy by chciał BielKron 393, 263, 393, 408 marg; á co rozboiowi moze być podobnieyřzego/ iedno chćieć bronią á mocą dořtąwác tego czegoby prawem á rozłądkiem dořtąwác trzebá? ModrzBaz 63v, 57; SkarŻyw 306; ále iuřz práwnicy wynaleźli że iedno gdy kupcá rozbiją/ tedy to rozboy/ á kiedy Szłáchćicá kto rozbije/ ábo iego poddánego/ [...] tedy to nie rozboy/ ále simplex injuria GórnRozm G4, G4 [2 r.]; PaprUp Fv; OrzJan 27, 42; SarnStat 528; ktory [nieprzyjaciel] ná głowy náłze náłtępuie/ y rozboiem łtráfzliwym nam grozi. SkarKazSej 664a.*

rozboj kogo [= na kim dokonany] (1): Tegoż roku Bolesław Opolńkie kfiązę złupił kupce Krákwńkie/ [...] gdy do Wrocłáwiá iecháli (marg) Rozboy Krákwńian. (–) BielKron 390.

rozboj nad kim (1): yłch then Garbarzř řnym pogimani bill mv thowarziřchem y pomocnykyem rozboyu nad Michálem zidem vczinyony LibMal 1553/178.

rozboj czyj [= kto dokonuje] (1): SkarKaz Oooovcf »rozboje i kradzieże«.

W połączeniach szeregowych (7): BielKron 136, 378; ModrzBaz 107v; temy [tj. woźnymi] řwiadczyćie o naiazd: temi o gwałt/ temi o pozogę: temi o rozboy: temi y o ine różliczne rzeçy GórnRozm G2, D, L; odbiežálé tylko inuły [...] chytrořćią/ rozboiem/ zdrádą/ krzywoprzyřięřtwem/ nie mieczem/ nie woyną/ áni bitwą/ dořtáły řie pod moc iego [Turka]. OrzJan 28.

Zwrot: »rozboj(e) czynić, działać, stroić« = latrocinium exercere Modrz [w tym: na kogo (1)] [szyk zmienny] (2:1:1): LibLeg 11/168v; A ci łą wřtáwiczni náłzi nieprzyiáćiele/ ktorzi [...] woynę wřzczynáią/ á ráđzey rozboy w ziemiách náłzych džiáłáią. ModrzBaz 119v, 63v; BEzecni/ kćórzy z króleřtwá zięđdžáią rozbóie czyniác. SarnStat 150.

Szeregi: »rozboj a drapiestwo« (1): Pátrćieřz/ řzczego [Turcy] vrořli? powiem? z rozboiu tylko á drapięřtwá BielKron 244.

»gwałty i rozboj« (1): Ayeřly tha řzmyya [lege: řmija] [...] thak bendzye řtroycz thakowe gwalthi y rořzboy na hořpodara mego [...] LibLeg 11/168v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»rozboje i kradzieże« (1): Heretyckie rozboie y kradzieże SkarKaz Oooov.

»ni łotrořstwo ani rozboj« (1): A řż wniebie řyłny pokoy Ni łotrořtwo ani rozboy ReřKup x8v.

»wojny i rozboj« (1): Máią [króleřtwa] y nieprzyiáćioły mocne/ ktorzy ie woynámi y rozboiem gubią. SkarKazSej 664a.

»zdrada i rozboj« (1): Otóž ia przećię dotąd widzę/ że wářzym niedbáłřtwem/ wářzą niezgodą/ á zdrádą y rozboiem ich Turećkie páńřtwo řtánęło. OrzJan 28. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»rozboj i złodzieřstwo« (1): Spráwiedliwoř z poddáných o rozbóy y o złodzieřřtwo w Woiewóđztwie Podolńkim. SarnStat 502.

Przen (12) : iż nie bez przyczyny *Auguſtin* nápiſał/ że Rzeczpoſpolita okrom ſpráwiedliwoſci/ ieſt łczyry rozboy. *ModrzBaz* 137v; *SkarKazSej* 685a *marg.*

a) O zwierzęciu (1) :

Szereg: »zwada ani rozboy« (1): Aż y máły Záiączek co ſiedzyał w pokoju/ Nie myłlił nic o zwádzye ani o rozboiu/ Nátychmiałt márnje zginął *RejWiz* 126.

b) Niebezpieczeństwo (1) : A okrom ziemnych łotrow ma też ſwoie Wodá rozboie. *KlonFlis* D.

c) Zagrożenie dla zbawienia (4) : *RejPos* 182; Y przez iákie głuche láfy á frogie rozboie łwiátá tego tą drogá łie pułzczamy *RejZwierc* 137v.

rozboy czyj [= kto dokonuje] (1): aty [*Boże*] [...] bédziełz racził na on gołciniec doprowadzić nas na ktorem zadny rozboy łprzeciwnikow náłłych ani zadne łprzeciwieństwo nam przełzkodzić niemoze *RejPs* 210v.

Wyrażenie: »rozboy duſzny« (1): wiedząc [*Grzegorz*] iż Cefarze [...] Heretykámj byli/ bał łię áby [...] mocá kacerłtwá nie rozmnożyli/ á gorłzy niłz cielőny rozboy dułzny wczynili *SkarJedn* 199.

d) Jakikolwiek przejaw bezprawia i gwałtu, zwłaszcza w dążeniu do zdobycia władzy (4) : iákowy łię rozboy łtał w kołście miedzy kxiężá gdy łie ten Bonifácyus Papielłwá domagał *KrowObr* 28v.

rozboy czyj [= na kim dokonany] (1): Z domu kupielłtwá y łákomłtwá y rozboiow ludzkich/ [...] łtáie łię kołciół Boży. *SkarKaz* 457b.

rozboy czyj [= kto dokonał] (1): Phocius [...] ósm ártýkułow przełciw łtolicy Apołłolłkiey nápiſał: ktore Mikołay wielki Papielł/ ktory łię iego rozboiom y włtápieniu gwałtownemu ná Pátrjárchołtwo łprzełwił wyłicza *SkarJedn* 231.

W połączeniu szeregowym (1): iełli pokażę/ że zdráđá/ że krzywoprzyłięłtwem/ że rozboiem [*Turczyn, tj. państwo tureckie*] powłtał/ niewiérzcielł tym/ kłórzy inákłzého łá rozumienia *OrzJan* 25.

2. [n-pers Imię diabła]: Do náłzey też Polłki połłał drugá hordę [...] Lucyper/ ná łow/ [...] z kłhorey łá przednieyłzy łi towarzyłze [...] Rułzay/ Pożar/ Stroynat/ Biełż/ Dymek/ Rozboy/ Bierká/ Wicher/ [...] *PostępekPrCzart* 65v.]

Cf **ROZBOJSTWO**

KW, (LWil)